

Obchod sa stal bežnou zbraňou

17.7.2026 - | Exportno-importná banka Slovenskej republiky - Eximbanka

Generálny riaditeľ Eximbanky Rastislav Podhorec v komentári pre Hospodárske noviny o zneužívaní medzinárodného obchodu ako nástroja nátlaku medzi štátmi pri presadzovaní vlastných geopolitických záujmov.

Keď sa nedávno v kazašskej Aстане stretlo okolo 250 zástupcov exportno-úverových agentúr, bánk, poisťovní a multilaterálnych finančných inštitúcií na jarnom zasadnutí Bernskej únie, hlavnou témou nebol len rast exportu a nové obchodné príležitosti. Diskusia sa sústredila aj na niečo oveľa zásadnejšie – ako financovať a poisťovať medzinárodný obchod vo svete, ktorý sa stáva menej predvídateľným a geopoliticky rozdelenejším.

Práve preto zarezonovalo vystúpenie britskej ekonómky Rebeccy Hardingovej. Už pred niekoľkými rokmi začala hovoriť o fenoméne „weaponization of trade“ – zneužívaní medzinárodného obchodu ako nástroja nátlaku medzi štátmi. V čase, keď ešte dominovali debaty o globalizácii a voľnom obchode, to znelo pre mnohých ako akademická úvaha. Dnes je zrejmé, že išlo o presný opis reality.

Sankcie, clá, exportné kontroly, technologické obmedzenia či boj o kontrolu nad strategickými dodávateľskými reťazcami sa stali bežnou súčasťou medzinárodných vzťahov. Obchod už nie je len ekonomickou disciplínou. Stal sa nástrojom presadzovania geopolitických záujmov.

Pre exportno-úverové agentúry je to zásadná zmena. Našou úlohou je pomáhať firmám zvládať riziká pri vstupe na zahraničné trhy. Hardingová však upozornila na dôležitý rozdiel medzi rizikom a neistotou. Riziko vieme vyhodnotiť a oceniť. Neistota vzniká vtedy, keď nepoznáme pravidlá hry ani pravdepodobnosť budúceho vývoja. A práve tejto neistoty dnes vo svetovej ekonomike pribúda.

Diskusia v Aстане pritom nebola len o konfliktoch. Veľký priestor dostali aj technológie, digitálne meny, nové platobné systémy či otázka, ako bude vyzeráť budúca architektúra medzinárodného obchodu. Nie náhodou sa tieto debaty odohrávali práve v Kazachstane. Stredná Ázia sa postupne stáva významným prepojením medzi Európou a Áziou a zároveň regiónom, kde sa stretávajú ekonomické záujmy viacerých svetových hráčov.

Najsilnejší odkaz však prišiel na záver. Hardingová pripomenula známy experiment s basketbalovou loptou a gorilou, ktorú si väčšina ľudí nevšimne, pretože sa sústreďí na niečo iné. Jej odkaz bol jasný: všetci vidíme infláciu, úrokové sadzby či krátkodobé výkyvy trhov, no často prehliadame veľké štrukturálne zmeny, ktoré menia fungovanie svetovej ekonomiky. Práve tie budú rozhodovať o tom, ako bude vyzeráť medzinárodný obchod v nasledujúcich desaťročiach. A práve preto by sme ich nemali prehliadnuť ani na Slovensku.

<https://eximbanka.sk/obchod-sa-stal-zbranou>